

Разом з тим існує певна небезпека уніфікації діяльності бібліотеки, вкрай небажаної щодо мовних, культурних, побутових стандартів. Особливо це актуально стосовно публічних, сільських та інших бібліотек, які є не тільки інформаційним, але і культурним центрами місцевого співтовариства.

Список використаних джерел:

1. Дронова Н. А. Вузьська бібліотека в умовах глобалізації освіти: автореф. дисс. ... канд. пед. наук. М., 2006. 28 с.
2. Маркова А. А. Технологічні документи, що регламентують діяльність бібліотеки [Електронний ресурс] / А. А. Маркова. – Режим доступу: http://www.rlst.org.by/bulletin/bulletin205_12.htm.
3. Пилко В. С. Технологічні процеси бібліотечної роботи : учеб.-метод. посібник / В. С. Пилко. – М. : Ліберія, 2005. – 176 с.
4. Довідник бібліотекаря / наук. ред. А. Н. Ванєєв, В. А. Мінкіна. – 3-е изд., перероб. і доп. – СПб. : Професія, 2005. – 496 с. Черв'яків В. Документація СУЯ та методика її розробки [Електронний ресурс] / В. Черв'яків, Д. Савченко ; Компанія ІС:БІТ – Режим доступу: <http://1cbit.ru/36308/>.
5. Мудроха В.О. Науково-методична діяльність Львівської національної бібліотеки України імені В.Стефаніка [Електронний ресурс] / Мудрохова В.О. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
6. Присяжна Л. В. Перспективи розвитку бібліотечно-інформаційного забезпечення діяльності органів державної влади / Л.В. Присяжна // Збірник молодих учених «Молодь. Наука. Інновації»
7. Салата Г.В. Глобалізація предметної бібліотечно-інформаційної галузі на прикладі діяльності публічних бібліотек України [Електронний ресурс] / Г.В. Салата – Режим доступу : <http://irbis-nbuv.ua>
8. Ступкін Ст. Ст. Глобалізація та інтеграційні процеси в інформаційно-бібліотечної діяльності. URL: <http://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea2007/cd/02.pdf>

Рецензент д.е.н., професор Палп В.В.

УДК 658.012.2 „313”: 669 (477)

Сакун Л.М. к.е.н., доцент

Орлова К.О.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

**СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО
ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ НА
ЗОВНІШНЬОМУ РИНКУ**

Статтю присвячено комплексному аналізу теоретичних та практичних аспектів поняття стратегічного планування. Суть теми розкрита на основі проведених досліджень щодо головних умов та тенденцій впровадження стратегічного планування в металургійній галузі України. Важливість дослідження викликана тим, що стратегічні рішення грають сьогодні ключову роль в успішній діяльності організацій. Вони роблять вагомий вплив на конкурентоспроможність продукції і підприємства в цілому. Також встановлено, що основною метою стратегічного планування є швидка і адекватна реакція підприємства на зміну умов ринку. На підставі аналізу, на перспективу сформульовані пропозиції щодо стратегії підвищення якості продукції, обраного для аналізу ПрАТ «Полтавський ГЗК», а також передбачена необхідність застосування прогресивного високопродуктивного обладнання та технології, розширення виробничих потужностей підприємства, розширення зовнішніх та внутрішніх ринків збуту продукції для ефективного розвитку виробництва та економічного зростання підприємства металургійної промисловості.

Ключові слова: стратегічне планування, SWOT-аналіз підприємства, моделі стратегічного планування металургійна промисловість, ефективність управління, система підвищення якості.

Sakun L., Orlova K.

**STRATEGIC PLANNING AS A BASIS OF EFFECTIVE UKRAINIAN
METALLURGICAL ENTITIES FUNCTIONING AT AN EXETRNAL MARKET**

The article is dedicated to a complex analysis of theoretical and practical aspects of strategic planning conception. The matter of a subject is disclosed on the basis of conducted researches on main conditions and tendencies of strategic planning implementation in Ukrainian metallurgical industry. The importance of the research is caused by that the strategic decisions nowadays play a key role in successful activity of an organization. They provide a big impact on the competitiveness of the products and the entity, in general. It was also identified that the main target of strategic planning is a fast and adequate reaction of the entity on the change

in market's conditions. On the basis of the analysis, the propositions regarding the strategy of product quality increase are formatted for the further extension. The chosen entity for the analysis is PJSC "Ferrexpo Poltava Mining". The necessity of the use of progressive high productive equipment and technology, the extension of production capacity, the extension of internal and external product markets for the effective production development and economic growth of metallurgical entity, was foreseen.

Key words: strategic planning, SWOT-analysis of the entity, strategic planning models, metallurgical industry, management effectiveness, quality management system, production, management effectiveness, product quality management system, certification of the quality.

Сакун Л.Н., Орлова К.О.

СТРАТЕГИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ОСНОВА ЭФФЕКТИВНОГО ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ НА ВНЕШНИХ РЫНКАХ

Статью посвящено комплексному анализу теоретических и практических аспектов понятия стратегического планирования. Суть темы раскрыта на основе проведенных исследований относительно главных условий и тенденций внедрения стратегического планирования в металлургической отрасли Украины. Важность исследования вызвана тем, что стратегические решения играют сегодня ключевую роль в успешной деятельности организаций. Они оказывают существенное влияние на конкурентоспособность продукции и предприятия в целом. Также установлено, что основной целью стратегического планирования является быстрая и адекватная реакция предприятия на изменение условий рынка. На основании анализа, на перспективу сформулированы предложения по стратегии повышения качества продукции выбранного для анализа ПАО «Полтавский ГОК», а также предусмотрена необходимость применения прогрессивного высокопроизводительного оборудования и технологии, расширения производственных мощностей предприятия, расширения внешних и внутренних рынков сбыта продукции для эффективного развития производства и экономического роста предприятия металлургической промышленности.

Ключевые слова: стратегическое планирование, SWOT-анализ предприятия, модели стратегического планирования металлургическая промышленность, эффективность управления, система повышения качества.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Металургія є ключовою базовою галуззю промисловості України й загалом економіки країни, яка поряд із іншими визначає стан економічного й соціального розвитку держави [1, с. 762]. Україна має потужний гірничодобувний потенціал і займає одне з провідних місць серед європейських країн з видобутку залізничних і марганцевих руд, кам'яного і бурого вугілля, руд кольорових і рідкісних металів, самородної сірки, кам'яної та калійної солей, виробництва феромарганцю і глинозему. Беручи до уваги посилення агресивності конкурентного середовища, а також виникнення світової фінансової кризи, доцільним є визначення пріоритетності стратегічного планування для металургійних заводів у сучасних ринково-економічних умовах. На сьогоднішній день, керівництво вітчизняних підприємств починає розглядати стратегічне планування та впроваджувати його у своїй діяльності в момент усвідомлення недоліків чи негативних первинних наслідків, точніше спонтанних та імпульсивних рішень при розв'язанні проблем, які виникали раніше. Навіть досконало розроблена стратегія потребує впровадження особливого інструментарію стратегічного планування, спроможного створити умови для стабільного розвитку підприємств гірничодобувної промисловості на зовнішньому ринку.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Аналізом і дослідженням основних питань стратегічного планування займалися як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Зокрема, теоретико-методологічні основи були закладені такими вітчизняними вченими як О.С. Віханський, В.А. Білошапка, А.П. Наливайко, О.М. Тридід, які досліджували у своїх працях ефективність різноманітних моделей та методів стратегічного планування. У їх наукових доробках наведена значна кількість різних визначень цього поняття, які відображають ті чи інші його головні

аспекти та особливості. Серед зарубіжних вчених, вагомий внесок у розроблення й удосконалення стратегії планування зробили П. Друкер, Г. Мінцберг, М. Портер, Ф. Тейлор. Однак, не дивлячись на багатоманіття досліджень і досягнень науковців у даній сфері, проблема формування стратегії підприємства залишається недостатньо висвітленою і передбачає подальше вдосконалення.

Цілі статті. Мета статі полягає у формуванні цілісного та ефективного інструментарію на основі теоретико-методологічних відомостей стратегічного планування з метою стабілізування діяльності і одержання необхідного поштовху для подальшого розвитку металургійної галузі країни.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Стратегічне планування є важливим інструментом забезпечення сталого розвитку виробничих підприємств, тому з'ясування та уточнення його методичних аспектів залишається актуальним [2, с. 68].

Стратегічне планування – це процес прийняття рішень топ-менеджментом, що фокусується на довгостроковій перспективній діяльності підприємства і визначає засоби, за допомогою яких цілі цієї діяльності можуть бути досягнуті [3, с. 217]. Його специфіка на металургійних підприємствах полягає у виборі актуальної моделі планування.

У даній статті пропонується розглянути стратегічний аспект на прикладі гірничо-збагачувального комбінату ПрАТ «Полтавський ГЗК». Використовуючи дані річного звіту Товариства за 2013-2016 рр., дослідимо динаміку випуску і реалізації продукції з розрахунку базисних і ланцюгових темпів зростання та приросту, яка відображена у таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка виробництва і реалізації продукції у зіставних цінах ПрАТ «Полтавський ГЗК», 2013-2016 рр.

Рік	Обсяг виробництва продукції, тис. грн	Темпи зростання, %		Обсяг реалізації, тис. грн	Темпи зростання, %	
		базисні	ланцюгові		базисні	ланцюгові
2013	5478154,9	100	100	8289060,9	100	100
2014	11448624,7	209	209	11601201,8	140	140
2015	14760156,3	269	129	14635025,3	177	126
2016	16468813	301	112	16640898	201	114

Отримані результати свідчать, що за 2013-2015 рр. темпи зростання виробництва і реалізації приблизно збігалися, а за останній рік темпи зростання виробництва дещо вищі від темпів реалізації продукції. Виходячи з цього, одним із стратегічних завдань для ПрАТ «Полтавський ГЗК» виступає підвищення показників експорту високоякісних залізородних окатишів.

Для досягнення поставленої цілі запропоновано впровадження системи управління якістю продукції (СУЯ) як головного стратегічного завдання. Це дозволить уникнути небажаних дефектів продукції, оскільки для ПрАТ «Полтавський ГЗК», що випускає серійну продукцію, найбільш гостро стоїть завдання забезпечення випуску продукції необхідної якості з одночасним досягненням високих економічних показників. Небажані дефекти можуть бути представлені у вигляді діаграми Ісікави, яка наочно представляє причини і наслідок, відображені на рисунку 1.

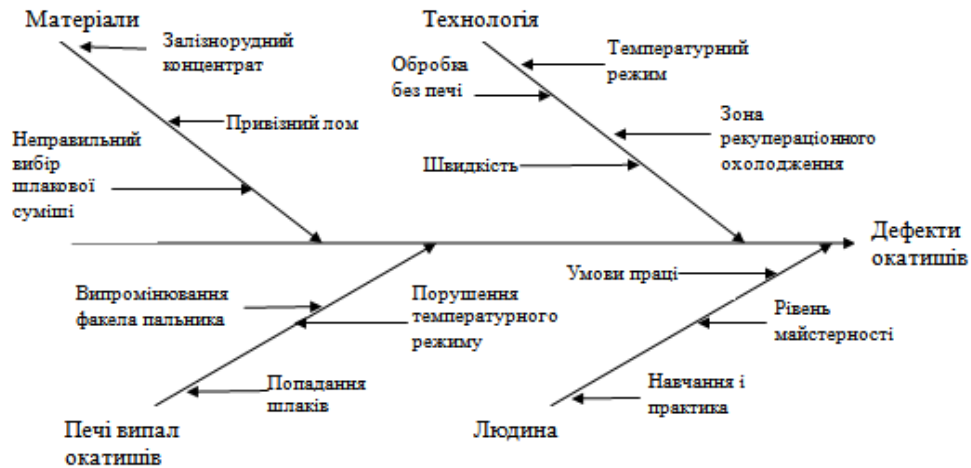

Рис. 1. Причинно-наслідкова діаграма причин дефектів окатишів

Сьогодні в управлінні якістю важливе значення має сертифікована система менеджменту якості, що є гарантією високої стабільності та стійкості якості продукції [4, с.26]. Таким чином, для ПрАТ «Полтавський ГЗК» пропонується реалізація проекту впровадження системи управління якістю на базі вимог міжнародних стандартів ISO серії 9001. Численними вітчизняними і закордонними дослідженнями встановлено, що впровадження та функціонування СУЯ особливо впливають на чотири групи затрат і витрат (табл.2) [5, с.120].

Таблиця 2

Затрати і витрати, пов'язані із впровадженням і функціонуванням СУЯ

Група	Характеристика
Внутрішні	Затрати і втрати через помилки в проектуванні; погану співпрацю з постачальниками; від браку.
Зовнішні	Штрафи, відшкодовані споживачам; затрати і втрати через повернення продукції підприємству; додаткові транспортні витрати через некомплектні поставки; затрати на гарантійне обслуговування продукції.
Затрати на контроль якості	Суми на всі види контролю.
Затрати на профілактику	Пов'язані з навчанням персоналу, планово-запобіжним технічним обслуговуванням, розробкою робочих інструкцій.

Кошторис витрат на впровадження системи управління якістю на ПрАТ «Полтавський ГЗК» відображено у таблиці 3.

Таблиця 3

Кошторис витрат на впровадження системи управління якістю для ПрАТ «Полтавський ГЗК»

Етапи	Витрати, грн.
Аналіз діючої на підприємстві системи управління якістю	5000
Підготовчий етап	12500
Впровадження системи управління якістю у відповідності з вимогами стандартам ISO серії 9001	20500
Сертифікація системи управління якістю	28000
Всього	60000

Як метод дослідження економічного ефекту від впровадження СУЯ була

використана концепція оцінки економічної ефективності заходів щодо забезпечення і поліпшення якості. Ефективність управління якістю оцінюється за допомогою прибутку і норми прибутку по якості, а також кумулятивної вартості якості і динамічної норми прибутку, що відображено у таблиці 4.

Таблиця 4

Розрахунок показників ефективності впровадження стандарту ISO 9001 для ПрАТ «Полтавський ГЗК»

Показники	Роки		
	2014	2015	2016
1	2	3	4
1. Витрати на впровадження, тис. грн.:			
– одноразові	144	21,60	66,00
– поточні	41,89	87,04	23,98
– загальні	185,89	108,64	89,98
дискontовані кумулятивні	127,76	162,51	185,39
2. Вигода, тис. грн.	-4,39	17,15	10,82
Прибуток від впровадження, тис. грн.:			
– поточний	-190,28	-91,49	-79,16
– дискontований	-116,49	-46,85	-36,03
3. Вартість (цінність) впровадження, тис. грн.	-139,29	-186,15	-222,18
4. Поточна (статична) норма прибутку, %	-102,36	-84,21	-87,98
Динамічна норма прибутку, %	-112,55	-114,55	-119,84

Отже, процес впровадження МС ISO серії 9001 є витратним, причому в деякі періоди часу поточні витрати в кілька разів перевищують одноразові. Вигода, розрахована по запропонованому методі, на порядок менше витрат і має негативне значення. Однак зовнішні вигоди, які не враховані при проведенні розрахунків, насамперед більша зацікавленість до роботи підприємства зі сторони закордонних партнерів компенсують одноразові і поточні витрати, пов'язані з проведенням конкретного заходу щодо забезпечення якості продукції, забезпечивши довгострокову економічну ефективність комбінату.

Висновки. Таким чином, виходячи з проаналізованих даних, зроблено висновок про необхідність стратегічного планування на металургійних підприємствах як необхідного процесу, що підвищує їх готовність адекватно та вчасно реагувати на непередбачувані зміни зовнішнього середовища і сприяти виваженому вирішенню поточних і стратегічних проблем. Одним з важливих стратегічних завдань Товариства згідно аналізу виявлено вдосконалення методів управління якістю продукції. Керівництву підприємства необхідно ретельно ознайомитися з теоретичними та методичними аспектами їх впровадження, оскільки без цього неможливе успішне функціонування підприємства. Використання даного планування створює найсуттєвіші переваги для підприємства: адаптація до зовнішнього середовища; вирішення проблем, які виникають; координація роботи різних структурних підрозділів; покращення контролю на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Хижняк О.С. Сучасний стан металургійних підприємств України: проблеми і перспективи розвитку / О.С. Хижняк // Молодий вчений. – 2017. – № 5 (45). – С. 762-768.
2. Савченко Т.В. До питання про місце конкурентного аналізу в процесі стратегічного планування діяльності підприємств / Т.В. Савченко // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – № 4 (16). – С. 68-72.

- 3.Пілішек Н.М. Стратегічне планування розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств у системі євроінтеграційних процесів/ Н.М. Пілішек // Вісник Хмельницького національного університету. – 2016. – № 6. – С. 217-220.
- 4.Тарасова О.В. Сучасні концепції управління якістю продукції/ О.В. Тарасова, О.В. Левицька // Економіка харчової промисловості. – 2010. – № 1. – С. 24-27
- 5.Тельнов А.С. Інтегративний підхід до побудови системи управління якістю продукції промислових підприємств / А.С. Тельнов // Економіка Криму : науково-практ. журнал. – 2010. – № 4. – С. 117–121.

Рецензент д.е.н., професор Хоменко М.М.

УДК: 330.2:338

Шебаніна О.В., д.е.н., професор

Федосєєва Г.С., к.е.н., доцент, докторант

Миколаївський національний аграрний університет

МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВИРОБНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

У статті досліджено та надано авторські підходи до визначення сутності понять «виробники сільськогосподарської продукції», «міжнародна конкурентоспроможність виробників сільськогосподарської продукції». Визначено підходи до управління конкурентоспроможністю виробників сільськогосподарської продукції. Розглянуто основні проблем управління міжнародною конкурентоспроможністю виробників сільськогосподарської продукції України.

Ключові слова: виробники сільськогосподарської продукції, міжнародна конкурентоспроможність країни, міжнародна конкурентоспроможність підприємства, міжнародна конкурентоспроможність виробників сільськогосподарської продукції, управління міжнародною конкурентоспроможністю виробників сільськогосподарської продукції.

Shebanina E., Fedoseeva H.

INTERNATIONAL COMPETITIVENESS OF PRODUCERS OF AGRICULTURAL PRODUCTION

The article investigates and provides author's approaches to the definition of the essence of the concepts of "agricultural producers", "international competitiveness of agricultural producers". The approaches to managing the competitiveness of agricultural producers on the international level are determined. The main problems of management of international competitiveness of Ukrainian agricultural producers are considered.

Key words: agricultural producers, international competitiveness of the country, international competitiveness of the enterprise, international competitiveness of agricultural producers, management of international competitiveness management of agricultural producers.

Шебанина Е.В., Федосеева Г.С.

МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ

В статье исследованы и даны авторские подходы к определению сущности понятий «производители сельскохозяйственной продукции», «международная конкурентоспособность производителей сельскохозяйственной продукции». Определены подходы к управлению конкурентоспособностью производителей сельскохозяйственной продукции на международном уровне. Рассмотрены основные проблемы управления международной конкурентоспособностью производителей сельскохозяйственной продукции Украины.

Ключевые слова: производители сельскохозяйственной продукции, международная конкурентоспособность страны, международная конкурентоспособность предприятия, международная конкурентоспособность производителей сельскохозяйственной продукции, управление международной конкурентоспособностью производителей сельскохозяйственной продукции.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Необхідність забезпечення міжнародної